

سانسۆر، ویرووس یا تورموزی میشکی مرۆقه!

ح. س. سۆران

soran909@hotmail.com

هەر وهک دهزانی، یهکیک لهو شته گرنگانهی که مرۆف له باقی گیاندارا جوئ دهکاتهوه و نازناوی ئەشرهفی مهخلووقاتی پێ دهبهخشێ، بێر، ئەندیشه و ههستی ئەوه. بۆ وینه، هەر بهم بێر و ئەندیشهیه، ئەم کامپیوتێر و ئینتێرنیته دروست بوو، که دهتوانین بلیین، یهکیک له گرنگترین ههنگاو گهلی زانستی مرۆقه، لهتهواوی میژو دا.

بهلام بهداخهوه، زۆرتر بێر، ئەندیشه و ههستی هی ئەوانه بوو، که خاوهنی زۆر و زیڕ نهبوون، یا دهتوانین به پێچهوانهی ئەوه، وهک قهزیبه یهکی ههندهسی (Geometrical hypothesis)، ئەمهش بلیین که، زۆرترسروشت بهو کهسانهی که خاوهنی زیڕ و زۆر بوون، بێر، ئەندیشه و ههستی تیژ و داهینهری واتایی نهداوه.

بو وینه، له تاخمی ههولدا، ئاماژه دهکەین به هۆنهری کهم وینهی کورد ماموستا قانع، که له بهر بیرمندی و ههژاری ناشهوانی کردوه و له تاخمی دووههمیشدا، ئاماژه دهکەین به هی وهک ئەحمده شای قاجار، که یهکیک له کهله بۆشترین شاکا نی جیهان بوو. جا وهره، دهمو دهزگای یهکیکی وهک ئەحمده شا، بۆ ماموستا قانع خهت و دروشم بکیشی و به واتهی ئەمرۆ بێر و ههستی ئەو سانسۆر بکا - پێی بلی چی بیژێ و چی نهبیژێ. یا وهک رهزاشای ههول، که له ئێران، دهمی فەرپوخی یهزیدی بهدهرزی و دهزو دوری، تا قسهی حهق نهکا. پێویسته به ئەمهش ئاماژه بکه، که هیچ شتیکی مولهق نیه، بۆ وینه خاوهنی زیڕوزۆری وهک ئەسکهندهریش بوو، که خهلهکی بیلایهن، به قوتایی ئەرهستویان زانیوه.

سانسۆر وهک ویرووس و تورموز وایه و بێر و ههستی مرۆفیش وهک کامپیوتێر. بێر، ئەندیشه و ههستی که له ژێر ویرووسی سانسۆریا تورموزدایه، قهت ناتوانی شتیکی بهکهک و داهینهر بێ، چون ئەوه ئەخواهن بیره نیه، که بهرههم خهلق دهکا، بهلکه سانسۆرچیه کهیه که دههیلی ئەو چی دابهینی. به وتهی کوردی، ههرجی زهرهری بۆیهز (رهشهولاغ) ببی، نابێ بیلێ و بیکا. بهراستی، نووسراوه یا بهرهمی وا دو قران ناژی.

له لایهکی دیکهوه، ئەگەر سانسۆر ببی - هۆنهر، فهیلهسووف، نووسهر، هونهرمه‌ند و شتی وا، خۆشیان خۆیان سانسۆر دهکهن و شتهکه وای لیدێ، که یا خاوهنی بهرههم له وه تاغی تهنگ و تاریکی خۆ سانسۆریدا، شتهکهی قرتانده و قسهی دلی نهکردوه یا سانسۆر چی (قرتینه)، شتهکهی وا قرتانده، که له ههمو شتیکی دهچی، غهیری ئەو شتهی که خاوهن بێر ویستویهتی خهلقى بکا. ئایا له ههزارهی سی دا، کاتی ئەوه نههاتوه، که خاوهنگهلی زیڕ و زۆر، له تهواوی جیهان و به تایبته له رۆژههلاتی نیوهراستدا، که پێشینهی بوتسازای دور و درێژیان ههیه و دهگهڕێتهوه بۆ ئەو بوتانه، که عهره‌به‌کان بهر له برایم پیغه‌مبهر، له شاری مهکهکه تاشیبووین، بهیلن خهلهکی خاوهن بێر و ههستی، خۆیان بریار بدن، چی بلین و چی خهلق بکهن؟ - نهک ...

دیاره هەر خاوهن بیریکیش، دهبی ههولیدا که ریژی زانست، ریئوس، پینوس و لینوس بپاریژێ و خۆی بهرپرسی ئەو شتانه بێ که خهلقیان دهکا، نهک قهییوم و شتی وا...

وه‌رن با به فهوتاندنی ویرووس و لابرنی تورموزی سانسۆر له‌سه‌ر بێر، ئەندیشه و ههستی بیرمهنه‌ندان - له‌وه به‌رگری بکهین، که سندووقی گهنجینهی نیو قه‌ه‌سی سگی ئەوان، به نه‌کراوه‌هیی وه بی که‌ک وەرگرتنی واتایی، بجیتته نیو گۆر - چون ئەمه سووچیکی گه‌وره و فاجیه‌یه‌کی مه‌زنی ئینسانیه!

هی وه‌ک گالیه زور بوو و ههیه!

تیبینی کوردستان نیت:

ئهم نووسینه بێر و بۆ چونی خاوهنه‌که‌یه‌تی، کوردستان نیت له ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه.